

Asia: VN/10777/2022

Vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön kiireellinen kehittämishanke

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hyvinkään Reserviupseerit ry.

Lausunto koskien ”Hallituksen esitystä eduskunnalle vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä ampuma-aselain muuttamista” 02.05.2022

Hyvinkään Reserviupseerit Ry (HYRESUPS) on yksi Suomen vanhimmista reserviupseeriyhdistyksistä. Yhdistys järjestää monipuolista taktisen aseenkäsittelyn koulutusta sekä ampumakilpailuja, uusimpana pimeätoimintavälineiden ja -toiminnan koulutus jäsenilleen sekä yhteistyökumppaneille.

HYRESUPS katsoo yleisellä tasolla lakiesityksen muutossisällön olevan ehdottoman tarpeellinen vapaaehtoisen maanpuolustustoiminnan laajentamiseksi vastaamaan nykyistä kysyntää. Ehdotamme ehdotuksen sisältöön tiettyjä käytännön toimintaa edistäviä muutoksia sekä ehdotuksia muutostarpeista vapaaehtoiseen maanpuolustukseen liittyen, johon esitys ei ota nyt kantaa.

HYRESUPS toivoo tuotavan esille vapaaehtoisen maanpuolustuksen sisältöä käsiteltäessä esimerkiksi ampumatoimintaan liittyen asioiden mittakaavan. MPK ilmoittaa omien ammuntojensa volyyymiksi 1 milj. laukausta vuodessa. RESUL alaisissa toiminnallisissa lajeissa, joita myös HYRESUPS toimintaan sisältyy, ammutaan arviolta useita miljoonia sotilaskaliiberin laukauksia vuodessa. Aseet ja patruunat tässä toiminnassa ovat yksityisomisteisia ja hankittu pääasiallisesti reserviläisten omista palkkatuloista. HYRESUPS toivoo tulevaisuudessa pohdittavan, miten MPK:n kautta olisi mahdollista kohdentaa aseita ja ampumatarvikkeita myös Reserviupseeriliiton alaisten paikallisyhdistysten

toimintaan, jota nykyisellään rajoittavat muiden tekijöiden ohella ase- ja patruunaresurssit. Ehdotuksessa eritellään keinoja tukea MPK:ta, jolloin MPK kykenisi oletettavasti myös jakamaan tukea eteenpäin järjestökentän toimintaa toteuttavalle tasolle. Tuki toiminnan aineellisissa resursseissa on olennaista ajankohtaisesti erityisesti liittyen uusien ampumaharrastajien aseenkäsittely- ja ampumalajikurssien järjestämisen lisäämiseksi. Kynnys maanpuolustustoimintaan astumiseksi ampumatoiminnan osalta laskee huomattavasti, mikäli siitä ei aiheudu yksilölle välittömiä kuluja ja se ei edellytä omien aseiden omistamista ennestään.

Esityksen kohta

”3 Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on sallia Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden, aseiden osien ja patruunoiden käyttäminen tietyin rajoituksin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutustoiminnassa.”

HYRESUPS katsoo vapaaehtoisen maanpuolustuksen ampumatoiminnan olevan laajennettavissa volyymiltään ulottamalla MPK:n saamaa tukea eteenpäin reserviläisyhdistysten käyttöön toiminnan järjestämiseksi. Konkreettisina esimerkkeinä kivääri- ja pistooliammuntojen järjestäminen Aselain uusilta aseenhankkijoilta vaatiman harrastuneisuuden kerryttämiseksi sekä SRA- ammunnan ampujakurssien järjestäminen.

Toiminnan järjestämisen keskiössä ovat aseet ja patruunat. Nykyisellään yhdistyksellä ei ole käytössään asekalustoa, jolla kyettäisiin mahdollistamaan amuntoihin osallistuminen laina- aseilla. Niillekin, joille ampuminen olisi mahdollista yksityishenkilöiden laina- aseilla, muodostavat patruunat huomattavan kuluerän, joka nykyisellään rajoittaa normaalituloistenkin henkilöiden ampumaharrastusta.

Patruunoiden kuluttajahinnat ovat 2020-2022 nousseet merkittävästi ja saatavuus rajoittunut. Tähän merkittävimpiä syinä ovat nousseet yksityiskulutukset Yhdysvalloissa, raaka- aineiden kohonnut hinta, kohonnut logistiikkakulutukset sekä Ukrainan sota. Reserviläistoiminnassa merkittävimpänä kaliiberina on Puolustusvoimien pääasiallinen kiväärikaliiberi 7,62x39. Ko. kaliiperissa saatavuus on merkittävästi rajoittunutta ja yksittäisen laukauksen hinta noussut noin 20 sentistä 60 senttiin halvimmalla saatavalla teräshylsyisen ylijämäpatruunalaadun osalta, jota voidaan käyttää Kalashnikov-tyyppisissä kivääreissä. Verrokkina, ko. patruuna maksoi 2011 edullisimmillaan 12 senttiä laukaukselta.

Kotimaisiin RK- kivääreihin sopiva messinkihylsyinen patruuna maksaa edullisimmillaan nykyisin noin 90 senttiä patruuna, pari vuotta sitten hinnan ollessa halvimmillaan noin 30 senttiä.

Ratkaisuksi voidaan ehdottaa patruuna- ja asetukea Puolustusvoimilta alla listattujen konkreettisten keinojen kautta. Ehdotamme keinoja tarkasteltavan siten, että nyt muokattavat lait mahdollistavat alla listattujen keinojen toteutuksen, mikäli se muuten on osapuolien toimesta mahdollista.

EHDOTUKSET

1. Puolustusvoimat osoittavat MPK:lle kotimaisia RK62 tai RK95- kivääreitä käytettäväksi. Aseilta poistetaan hallinnollisesti sotavarustestatus ja niitä hallinnoidaan jatkossa kuten PV:n urheiluummunta- aseita, jolloin niiden tekniseen huoltoon ei liity sotavarusteiden rajoituksia vaan niitä voidaan esimerkiksi käyttää huolto- ja muokkauskierröksissä yksityisillä toimijoilla joustavasti. Kivääreistä poistetaan tarvittaessa sarjatuliominaisuus laukaisukoneiston osia muokkaamalla ja poistamalla tavalla, joka peruuttamiseksi vaatisi teknistä tietämystä ja tahallisuutta, mutta kuitenkin ei aiheuta pysyviä muutoksia aseisiin, jolloin ne voitaisiin tarvittaessa poikkeusoloissa ottaa uudelleen sotavarusteiksi. Aseet säilyisivät Puolustusvoimien omistuksessa, mutta ne luovutettaisiin MPK:n käyttöön ja soveltuvilla paikkakunnilla MPK:n säilytykseen. Aseissa voitaisiin käyttää MPK:n siviilimarkkinoilta ostettuja messinkipatruunoita tai Puolustusvoimien ampumatarviketta JVA0316 käytettävissä olevien kiintiöiden mukaan sekä Puolustusvoimien paukkupatruunoita.

2. Puolustusvoimat lahjoittaa tai myy MPK:lle DDR:n jäämistöstä hankittuja RK72- ja/ tai RK72TP- kivääreitä. Kivääri vastaa ominaisuuksiltaan MPK:n nykyisin omistamia Arsenal, Saiga ja Dasan Machineries- merkkinä kivääreitä. Lahjoitetuista kivääreistä poistetaan tarvittaessa sarjatuliominaisuus. Tarvittaessa MPK valikoi ennen lahjoitusta koeammunnon soveltuvimmat aseyksilöt. Aseissa käytettäväksi Puolustusvoimat lahjoittaisi MPK:lle saksalaista ja venäläistä alkuperää olevia teräshylsisiä patruunoita JVA0320 ja JVA 0341, joita PV tietyvästi hankki 90-luvulla suuria määriä. Patruunoita ei tietyvästi käytetä rauhanajan koulutusikässä. Näitä patruunoita vastaavia teräshylsisiä ylijäämäpatruunoita käytetään nykyisin yleisesti reservin ampumatoiminnassa, mutta reserviläiset ostavat patruunat yksityisten tukkurien ja kauppiaiden hinta-marginaalien kera. Patruunoiden käytön mahdollistamiseksi aselakia muokattaisiin siten, että MPK:n PV:n kautta käyttöönsä saamat aseet ja patruunat ovat poissuljettuja CIP-hyväksyntävelvollisuudesta ja katsotaan kuuluvan sotilaallisen maanpuolustuksen alaisuuteen. Aseissa on mahdollista käyttää niihin olemassa olevia sysäyksenvahvistimia, jolloin PV:n paukkupatruunoiden ampuminen on teknisesti myös mahdollista.

3. Puolustusvoimat lahjoittaa tai myy MPK:lle tulevaisuudessa käytöstä poistuvat Tarkkuuskivääri 85 ja Tarkkuuskivääri Dragunov aseet varusteineen, aseiden romuttamisen sijaan. Tarvittaessa MPK valikoi koeammunnon soveltuvimmat aseyksilöt. Aseilla ammuttaisiin MPK:n hankkimia patruunoita.

4. Puolustusvoimat lahjoittaa MPK:lle kaikki käytöstään poistuvat urheiluaseet varusteineen.

5. Puolustusvoimat hankkii institutionaalisen ostajana osana omia hankintojaan ampumatarvikkeita suoraan MPK:n käyttöön kohdennettavaksi samalla hinnalla, kuin itse hankkii tarvikkeita.

6. Puolustusvoimat konsultoi kategorisesti MPK:ta vanhentumassa olevien käsiaseiden ampumatarvikkeiden hävittämiseksi ampumalla MPK:n toiminnassa purkamisen tai massaräjähdyksen sijaan.

7. Puolustusvoimat hankkii Yhdysvalloista Foreign Military Sales- kauppojen kautta merkittävän määrän 5,56x45 NATO- kaliiperin patruunoita Yhdysvaltain asevoimilta, tai Nato Supply Agencyn kautta Eurooppalaisilta toimittajilta, koulutuskäyttöön. Näiden patruunoiden käyttöä varten MPK hankkii 5,56 kaliiberin yleisiä ja edullisia AR15- kivääreitä koulutusaseiksi. Hankinta lisäisi osaamisen osalta reservin kykyä käyttää mahdollista poikkeusoloissa käyttöön saatavaa sotilasapukalustoa.

Esityksen kohta

”20a §. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä sotilaallisia valmiuksia palveleva ampumakoulutus...”

Ehdotetaan, että kategorisen aseiden piipun väljyyden ylärajan 8,6 milliin (.338 Lapua Magnum) määrittämisen sijasta kirjataan määritelmä, joka ei rajaa pois 9x19 Luger- kaliiberin pistooleita ja pistoolikaliiberisiä kivääreitä, 12,7 Ilmatorjuntakonekivääriä 96, valopistoolia sekä haulikoita. Myös .45 kaliiperin pistoolien rajaaminen pois ammunnoista nähdään tarpeettomana rajoitteena.

Ehdotetaan, että sarjatulen kategorisen kieltämisen sijasta kirjataan, että Puolustusvoimien valvova henkilö voi tarvittaessa rajoittaa esitetyn harjoitussuunnitelman perusteella sarjatulen käytön pois koulutuksesta silloin, kun se ei ole sotilaallisen koulutuksen näkökulmasta perusteltua. Sarjatulen käyttö on perusteltua esimerkiksi aseilla, joissa ei ole kertatuliominaisuutta.

Ehdotetaan, että valojuovapatruunoiden kategorisen kieltämisen sijasta kirjataan, että Puolustusvoimien valvova henkilö voi tarvittaessa rajoittaa esitetyn harjoitussuunnitelman perusteella valojuovapatruunoiden käyttöä Puolustusvoimien ampuma- alueilla niissä keliolosuhteissa, joissa paloturvallisuuteen liittyen Puolustusvoimat ei itsekään käytä valojuovapatruunoita kulojen välttämiseksi. Valojuovapatruunat ovat perusteltuja esimerkiksi pimeään aikaan järjestettävissä SRA- kilpailuissa, joissa mitataan ja harjoitetaan kykyä ampua kaikissa valaistusolosuhteissa käyttäen sotilaallisia valaisuvälineitä ja -tekniikoita.

Lisäksi ehdotetaan muokattavaksi Ampuma- aselakia siten, että Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen virassa palvevalta henkilöltä ei edellytettäisi soveltuvuuden todistelua Poliisille hankittaessa aselupia silloin, kun henkilö 1) kantaa työssään asetta, 2) kouluttaa aseiden käyttöä tehtävissään, 3) on sijoitettu poikkeusolojen tehtävään, jossa kantaa asetta. Todentamiseksi määritellään Puolustusvoimien henkilökortti, erikseen tarvittaessa nimikirjanote tai vapaamuotoinen todistus palvelusesimieheltä viran laadusta. Uudistus lisäisi sotilasvirkamiesten määrää myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen ampumatoiminnassa, joka lisäisi osaamisen leviämistä ja osaltaan myös toiminnan laadun seurantaan ilman lisäkustannuksia.

Lisäksi ehdotetaan muokattavaksi Ampuma- aselakia siten, että asekohtaisista aseluvista luovutaan ja siirrytään henkilökohtaiseen asepassiin. Vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan aktiivisesti osallistuville henkilöille myönnettäisiin MPK:n, Reserviläisliiton, Reserviupseeriliiton tai Maanpuolustuskiltojen liiton aktiivisuustodistuksella asepassi, jolla voisi hankkia sotilaalliseen maanpuolustustoiminnan harjoittelua varten kaikkia asetyyppejä, ainoana rajoituksena ERVA- aseet kuten sarjatuliaseet tai myrkkyyaseet, pois lukien ”lipas-ERVA” :t joihin myönnettäisiin sotilaallisen maanpuolustuksen harjoittelun perusteella lupia siinä missä muihinkin Itselataava kertatuli- tyyppin aseisiin riippumatta lippaiden patruunakapasiteetista ja siviiliaseita koskevasta EU:n asedirektiivin kansallisesta sovellutuksesta. Nykyisen ”maanpuolustusperusteen” aseluvan perusteena toimivuuden arviointiin liittyen pyydetään esittämään ja arvioimaan nykyisen aselain voimassaoloaikana haettujen maanpuolustusperusteisten ampuma- aselupien kappalemäärää ja arvioimaan, tulisiko sen olla konkreettisen maanpuolustustoiminnan edellytysten lisäämiseksi ennemmin yllä ehdotetun kaltainen järjestelyiltään. Tällä muutoksella madallettaisiin kynnystä maanpuolustuksen ampumatoimintaan osallistumiseksi sekä vapautettaisiin Poliisin resursseja yksittäisen aselupien massamaisen käsittelyn sijasta keskittyä henkilöiden soveltuvuuden arviointiin ja seuraamiseen yleisen turvallisuuden ja järjestyksen kohentamiseksi.

Esityksen kohta

”Uutena säännöksenä esitetään, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi lähettää kurssilaisia, kouluttajia ja vastaavia toimijoita muiden valtioiden asevoimien ja ulkomaisten julkisoikeudellisten organisaatioiden järjestämiin harjoituksiin ja sotilastaitokilpailuihin.”

Voidaan ehdottaa, että lainkohta tulisi muotoilla siten, että osallistuminen ym. tapahtumiin tulisi olla MPK:n alaisuudessa ja vakuutuksen piirissä mahdollista myös osallistujien henkilökohtaisessa omistuksessa olevilla aseilla ja patruunoilla perustuen hallussapitolupaan ja EU- asepassiin.

Esityksen kohta

”20 §. Sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen. Pykälän 2 momentin 5 kohta esitetään kumottavaksi. Kyseisen kohdan perusteella on voimassa olevan lain mukaan ollut kiellettyä

järjestää taisteluammuntoja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa.”

Ehdotetaan taisteluammuntojen järjestämiskiellon kategorista kumoamista. Mikäli edellinen ei ole mahdollista, MPK:n järjestämien taisteluammuntojen järjestämisen ylärajasta ehdotetaan joukkue-tasoa taisteluammuntoja, jolloin ryhmän (max. 12 hlö.) taisteluammuntoja voitaisiin järjestää. Reserviläisjohtajan tärkein tehtävä ei ole ampuminen. Hänen tulee osata havainnoida ja arvioida tilannetta, tehdä päätöksiä, viestiä tahtonsa selkeästi ja ottaa palautetta vastaan. Näiden harjoittelua ei tule tulkita sotilaalliseksi koulutukseksi.

Esityksen kohta

22 g §. Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tuki Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle

Ehdotetaan muutettavaksi ampuma- aselakia siten, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallinnoimilta aseilta ja patruunoilta ei edellytetä CIP- tarkastusta silloin, kun ne ovat peräisin Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen käyttöön hyväksytyjen tarvikkeiden varastoista. Teknisesti asiassa ei ole ongelmaa, vaan kyse on puhtaasti säädös- ja standarditekniinen. CIP- hyväksytyissäkin patruunoissa tulee ymmärtää asekohtaisesti, millaiset ampumatarvikkeet soveltuvat missäkin aseessa turvallisesti käytettäväksi, eikä CIP- tarkastus automaattisella tavalla tee kaikista sen kautta hyväksytyistä ase- ja patruunayhdistelmistä turvallisia. Esimerkiksi, venäläiset Dragunov- ja Tigr-puoliautomaattikiväärit joissa ei ole nallipiikin jousikuormitusta, ovat pehmytkuorisella nallilla ladattuja patruunoita ampuessa hyväksynnästä riippumatta riskialttiita ampua nallipiikin inertian vuoksi.

Yleisesti ottaen ehdotetaan, että lakivalmistelussa mahdollistetaan kaikissa olosuhteissa keinot, joilla Maanpuolustuskoulutusyhdistys kykenee varoillaan hankkimaan patruunoita niissä tilanteissa, joissa Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen patruunatuken kiintiöt ovat toiminnan mahdolliseen laajuuteen verrattaessa rajoittavan rajalliset.

Esityksen kohta

”Ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ampuma-aselain (1/1998) 17 §:n 1 momentin 4 a ja 4 b kohta, sellaisena kuin ne ovat laissa 869/2019

seuraavasti:

17 § Soveltamisalaa koskevat poikkeukset”

Ehdotetaan lisättäväksi

”4 c) Siviiliomisteisilla ampuma- aseilla, aseiden osilla ja patruunoilla järjestettyä tarkoitettua koulutusta, kun koulutus järjestetään Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen valvonnassa Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen alueella tai aluksella.”

Vapaaehtoinen maanpuolustus ei tarvitse monimutkaista säätelyä tai suurta määrää eri toimijoita hallintoineen, vaan resursseja ruohonjuuritason toimintaan ja reserviläisiä maastoon hikoilemaan, ampumaan, oppimaan ja ajattelemaan. Ampumatoiminta on ylivoimaisesti nuoria reserviläisiä kiinnostavin vapaaehtoisen maanpuolustuksen toiminto.

Ehdotetut lisäykset mahdollistaisivat sijoitetun ja sijoittamattoman reservin omatoimisen harjoittelun ja jo hankitun osaamisen siirtämisen tuleville sukupolville. Kertausharjoitukset ja MPK:n kurssitarjonta ehdotetuilla lisäyksilläkään, eivät riitä kattamaan koulutuksen ja harjoittelun tarvetta. Sijoitettu reservi koostuu pääasiassa alle 35-vuotiaista, joilla ei ole aikaa ja rahaa hankkia omia ampuma-aseita ja järjestää harjoituksia. Varttuneemmat sijoittamattomatkin reserviläiset, jotka ovat lainansa maksaneet ja lapsensa kasvattaneet, olisivat motivoituneempia osallistumaan yhdistystoimintaan, jos heillä olisi mahdollisuus päästä mielekkäisiin tehtäviin ja harjoituksiin.

05.05.2022 Hyvinkäällä

Esa Pihlajamäki

Hyvinkään Reserviupseerit ry.

puheenjohtaja

Jarkko Hemminki

Hyvinkään Reserviupseerit ry.

2. ampumavastaava

Hemminki Jarkko
Hyvinkään Reserviupseerit ry. - 2. ampumavastaava